

керівником всієї сесії. Після розділення аудиторії на малі групи останні проводять самостійну сесію прямої мозкової атаки.

Синектика – найбільш сильна зі створений за кордоном методик психологічної активації творчості – є подальшим розвитком та вдосконаленням мозкового штурму. Слово «синектика» у перекладі з грецької означає «сумісність різнорідних елементів». Автором методу синектики вважається Дж. Гордон. Сам термін «синектика» означає «об'єднання окремих елементів». Творчий процес навіть окремої людини з погляду Дж. Гордона аналогічний творчому процесу колективу людей, що мають в сукупності різносторонню підготовку. Теоретичною основою синектики були ствердження, що творчий процес пізнається та може бути раціонально організований.

В умовах застосування методу синектики слід уникати передчасного чіткого формулювання проблеми (творчої задачі), оскільки це сковує подальший пошук її рішення. Обговорення доцільно починати не з самої задачі (проблеми), а з аналізу деяких загальних ознак, які як би вводять в ситуацію постановки проблеми, неодноразово уточнюючи її значення.

Не слід зупинятися при висуненні ідеї, якщо навіть здається, що вже знайдена оригінальна ідея і що задача вже вирішена.

Якщо творча задача не розв'язується, то доцільно знов повернутися до аналізу ситуації, що породжує проблему, або розділити її на підпроблеми. Організація проведення сесії синекторів позичена з мозкового штурму, але відрізняється застосуванням деяких прийомів психологічного налаштування, у тому числі – дуже активним застосуванням аналогій.

Література:

1. Амелькин В.І., Зайончик В.М., Сидоренко В.К., Шмельов В.Є. Технічна творчість учнів: Підручник./ За ред. Амелькіна В.І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 458 с., рис.171, табл. 60.
2. Буш Г.Я. Методы технического творчества. – Рига: Лиесма, 1972. – 112 с.
3. Основы технического творчества. Чус А.В., Данченко В.Н. Киев; Донецк: Вища школа. Головное изд-во, 1983. – 184 с.
4. Половинкин А.И. Основы инженерного творчества: Учеб пособие для студентов вузов. – М.: Машиностроение, 1988. – 268 с.: ил.

УДК 001.891 (075.8)

РОЗВИТОК ВИНАХІДНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ НА ОСНОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Мудрий О.Ю., здобувач вищої освіти гр. М3/2

Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник ас. Баранова О.В.

Анотація

Проаналізовано розвиток винахідницької та раціоналізаторської діяльності на підприємствах як складових інноваційного розвитку, значення раціоналізаторської роботи та новаторства для економічного розвитку держави, проблеми реалізації наукових розробок на основі інноваційної політики.

Annotation

The development of inventive and innovative activity at the enterprises as components of innovation development, importance of innovative work and innovation for the economic development of the state, problems of realization of scientific developments on the basis of innovation policy are analyzed.

Швидкі зміни у зовнішньому середовищі та науково-технічний прогрес спонукають підприємства до безперервного продукування інновацій, їх впровадження та комерціалізації, що в свою чергу може ефективно реалізовуватись завдяки використанню належної інноваційної політики.

Реалізація інноваційної політики на рівні конкретних організацій і підприємств повинна бути логічним продовженням державної інноваційної політики, але разом з тим враховувати специфічні особливості і унікальність конкретної виробничої одиниці [1].

Сучасні умови реалізації винахідницької діяльності в Україні не є сприятливими. Спостерігається втрата науковцями перспектив застосування розроблених інновацій, зменшення чисельності та «старіння» науковців, низька частка дослідників в складі працівників підприємств, а при переході науковців з наукової сфери у промисловість відбувається зміна винахідницької діяльності на звичайну.

До основних елементів інноваційної політики підприємства належать: маркетингова політика; культура виробництва, організаційна структура; наукові дослідження і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), а саме: наукова, конструкторська, технологічна політика та дослідне виробництво [2]. Тому спрямованість інноваційної політики підприємства на розвиток винахідництва набуває особливого значення.

За дослідженням Г.О. Андрощука найбільш значущими причинами, що стримують оперативне використання винаходів, як наведено на рис.1 є: вузька галузь застосування створених винаходів, відсутність виробництва об'єктів техніки, в яких вони могли б бути використані; відсутність технічної документації, дослідно-експериментальної бази та необхідної сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, обладнання [3]. До чинників, що заважають творчій роботі винахідників також належать: недостатній рівень моральних та матеріальних стимулів, висока завантаженість рутинними завданнями та недостатність нових знань [4]. Але головною перешкодою творчій активності винахідників є невпевненість в результативному завершенні їх розробок, оскільки, процес від ідеї до впровадження на підприємствах є довготривалим, а в умовах нестабільності інноваційних комунікацій ці терміни значно подовжуються.

Серед актуальних проблем розвитку винахідництва на підприємствах доцільно видалити такі:

- ☐ зниження рівня активності щодо винахідницької діяльності зменшує кількість інновацій, розроблених власними силами підприємств;
- ☐ неналагоджена система захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, їх отримання призводять до втрати винаходів та їх розповсюдження на засадах комерційного шпіонажу;
- ☐ праця інженерно-виробничого персоналу та науковців здебільшого зводиться до адаптування закуплених іноземних розробок чи трансферованих технологій до потреб підприємства.

Реалізація інноваційної політики підприємства має забезпечувати сприятливі умови для винахідницької діяльності. Зокрема це стосується належного аналітико-інформаційного забезпечення патентно-інформаційних досліджень. Процес активізації винахідницької і раціоналізаторської діяльності працівників на підприємствах потребує формування ініціативних команд, побудованих на основі інтеграційної взаємодії головних учасників початкових стадій інноваційного процесу та реорганізація чи створення відділів патентознавства, винахідництва та раціоналізації, які на даний час або відсутні на

підприємствах, або не мають кадрового потенціалу належного рівня. Крім того зазначена команда чи відділи можуть виконувати додаткові функції пошуку фінансового забезпечення (залучення венчурних інвесторів, пошук відповідних грантів, налагодження співпраці з іншими підприємствами) та економічного обґрунтування, відбору інноваційних ідей і проектів, запропонованих працівниками.

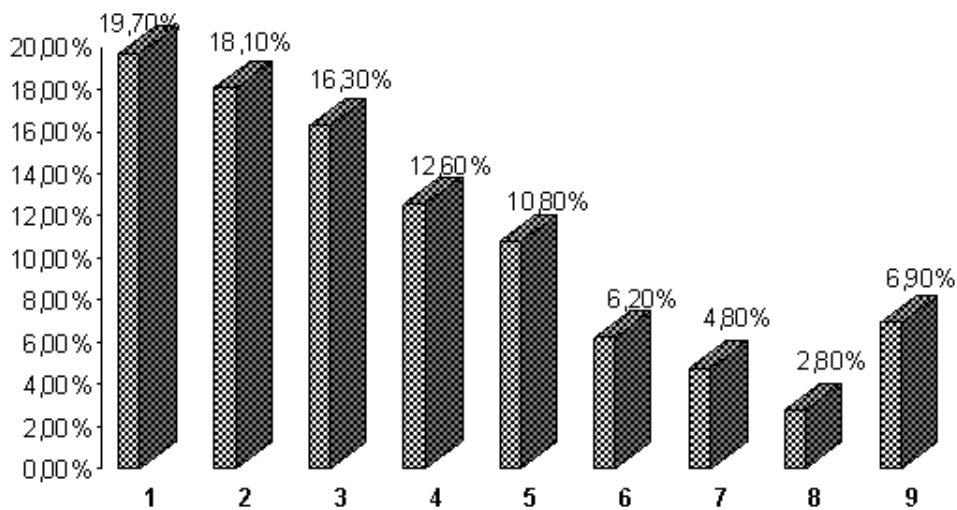

Рис. 1. Причини, що стримують оперативне використання винаходів (складено за даними [3]):

- 1 – вузька галузь застосування створюваних винаходів, відсутність виробництва об'єктів техніки, в яких вони могли би бути використані; 2 – відсутність технічної документації, дослідно-експериментальної бази; 3 – відсутність необхідної сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, обладнання; 4 – незабезпечення винаходом очікуваного позитивного ефекту; 5 – припинення розроблення об'єктів техніки, до яких належить винахід, зміна профілю діяльності підприємства, організації; 6 – виявлення чи створення нового, більш досконалого технічного рішення; 7 – необхідність у ретельній апробації винаходу; 8 – належність винаходу до «перспективних» нововведень, що випереджають сучасний технічний рівень виробництва, використання яких можливе лише у майбутньому; 9 – інші причини: організаційні, недостатня інформація, міжвідомчі бар'єри тощо

На нашу думку, для розвитку винахідництва на підприємствах реалізація інноваційної політики має базуватися на таких засадах:

- частиною інноваційної політики підприємства має стати стимулювання креативності та творчої активності працівників;
- спрямованість інноваційної політики та її головні засади мають бути доведеними до працівників з метою активізації генерування нових ідей;
- формування інноваційної політики має здійснюватись не тільки у напрямі від вищої ланки управління за скалярним ланцюгом, а й у зворотному напрямі, урахуваючи пропозиції науковців-винахідників;
- інноваційна політика підприємства, здебільшого, має базуватися на створенні власних інноваційних розробок чи удосконаленні існуючих новацій;
- підвищенні ролі винахідницької діяльності науковців у розвитку підприємства.

Таким чином формування та реалізація ефективної інноваційної політики має включати створення та підтримання сприятливих умов для винахідницької діяльності, що є підґрунтям інноваційного розвитку підприємства.

Література:

1. Кучко Е.Е. Инновационная политика как стратегия социального развития [Текст] / Е.Е. Кучко // Проблемы управления. – 2008. – № 1 (26). – С. 195–198.

2. Мельникова К.В. Управління мотивацією інноваційної діяльності підприємства [Текст]: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.09.01 / К.В. Мельникова; Харківський держ. економічний ун-т. — Х., 2004. — 19с.
3. Андрощук Г. О. Організаційно-економічні аспекти стимулювання інноваційної діяльності [Текст]: Автореф. дис. канд... екон. наук: 08.02.02 / Г. О. Андрощук; НАН України; Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва. — Х., 2003. — 20с.
4. Бабешко В.А. Активизация инновационной деятельности университета [Текст] / В.А. Бабешко, З.А. Темердашев, С.В. Ратнер // Инновации. — 2003. — №1(58). — С.38–40.

УДК 001.891 (075.8)

ПОНЯТТЯ ВІДКРИТТЯ, ВІНАХІД І РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКА ПРОПОЗИЦІЯ

Ярошук В.В., здобувач вищої освіти гр. МЗ/2

Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник ас. Баранова О.В.

Анотація

Проаналізовано правовідносини стосовно відкриття, винахід і раціоналізаторську пропозицію в Україні. Показано експлікація понять «відкриття», «винахід», «раціоналізаторська пропозиція». Представлено складання, подання та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.

Annotation

The legal relations concerning opening, invention and rationalization proposal in Ukraine are analyzed. The explication of the concepts of "discovery", "invention", "innovative proposition" is shown. Submission, submission and consideration of the application for the rationalization proposal.

Раціоналізаторська діяльність в Україні регулюється Цивільним кодексом України, Законами України “Про власність” та “Про підприємства в Україні”, “Тимчасовим положенням про правову охорону об’єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій” (Тимчасове положення), затвердженим Указом Президента України від 18 вересня 1992 року. Наказом Держпатенту України від 27 квітня 1995 р. затверджені Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію.

Відповідно до Тимчасового положення, раціоналізаторською визнається пропозиція, яка є новою і корисною для підприємства, якому вона подана, і передбачає створення або зміну конструкції виробів, технології виробництва, техніки або складу матеріалів. Отже, раціоналізаторська пропозиція має стосуватися виробів, технології, задіяної техніки або складу матеріалів. Об’єктами раціоналізаторських пропозицій можуть бути конструктивні рішення виробів (пристрої), технологічні процеси (способи), а також речовина (склад матеріалів). Однак не треба розуміти наведений перелік об’єктів як обмеження раціоналізаторства — раціоналізаторська пропозиція може стосуватися будь-якої сфери суспільно корисної діяльності людини. Це може бути удосконалення медичних інструментів та апаратури, зв’язку і транспорту тощо. До раціоналізаторської пропозиції законодавство